

Besluitformulier

Team Economie

Zaaknummer: 3832985 Datum: 11 maart 2026	
Onderwerp: Start werving onderkomen Zwammerdamschepen in Museumpark Archeon	
Besluit: <ol style="list-style-type: none"> 1. De start van de wervingscampagne op 23 maart 2026 voor een onderkomen en de permanente tentoonstelling van de Zwammerdamschepen, een Rijkscollectie van wereldformaat te ondersteunen; 2. De brief aan de gemeenteraad vast te stellen, waarmee zij worden geïnformeerd over de afronding van de restauratie van de Zwammerdamschepen en de voorbereidingen voor de realisering van een onderkomen en een permanente tentoonstelling van deze erfgoedcollectie in Museumpark Archeon waar de schepen worden getoond aan het publiek.	

Publiekssamenvatting

De wereldberoemde Zwammerdamschepen zijn schoongemaakt, gerestaureerd en voor deponering en tentoonstelling klaargemaakt op de werf in Archeon. Op 23 maart 2026 stelt de stuurgroep het bidbook vast. Dan start de wervingscampagne voor de realisering van een onderkomen en een permanente tentoonstelling van de Romeinse Zwammerdamschepen, een Rijkscollectie van wereldklasse.

Inleiding

Tussen 1971 en 1974 zijn de Romeinse Zwammerdamschepen opgegraven. Deze Rijkscollectie is nauw verbonden aan de in 2021 door UNESCO als Werelderfgoed aangewezen Neder-Germaanse Limes. De rivier de Oude Rijn maakt onderdeel uit van de grens van het Romeinse rijk. De Zwammerdamschepen zijn gevonden in de rivierbedding van de Oude Rijn in Zwammerdam op het zorglandgoed van Ipse de Bruggen.

In augustus 2022 hebben het Rijk (de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, RCE) eigenaar van deze wereldvermaarde erfgoedcollectie, de Stichting Museumpark Archeon, de Provincie Zuid-Holland en de gemeente Alphen aan den Rijn de Intentieverklaring 'Afronding restauratie Zwammerdamschepen en realisatie Nationaal Romeins Scheepvaart Museum' ondertekend. In de periode daarna is het 4 Partners Overleg gestart en is gewerkt aan een Plan van Aanpak en de uitwerking daarvan. Dit heeft geleid tot de opstelling van de volgende deelproducten: het museale verhaal, het Programma van Eisen voor het te realiseren gebouw, de financiële uitwerking en governance modellen en procesuitvoering.

Genoemde deelproducten vormen de basis voor het gezamenlijk opgestelde bidbook dat op 23 maart 2026 ter vaststelling wordt voorgelegd aan de Stuurgroep 4 Partners Overleg in

Museumpark Archeon. Met de vaststelling van het bidbook zal de wervingscampagne worden gestart om diverse organisaties en sponsors te verleiden deel uit te gaan maken van dit bijzondere erfgoedproject van wereldformaat. Gelet op het unieke karakter van deze Rijkscollectie van Romeinse Zwammerdamschepen en de samenwerking tussen de betrokken partners informeren wij u graag over dit bijzondere erfgoedproject en willen wij u enthousiasmeren over de wervingscampagne.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Cultuurhistorie en beleving van de ontstaansgeschiedenis van de gemeente, het tonen aan een groot publiek van de Rijkserfgoedcollectie van de Zwammerdamschepen. Recreatie en Toerisme, erfgoed, cultuur(historie) en doorontwikkeling van het icoon Archeon.

Kader

In 2022 is (Djuma nummer 2936038) de Intentieverklaring Zwammerdamschepen–Museum met Archeon ondertekend. De gemeente heeft planologische medewerking verleend en de beschikking van de grond toegezegd voor de realisatie van

Argumenten

Door het 4–partneroverleg is doorgewerkt aan een aantal deelproducten die de basis vormen voor het Bidbook. De collectie is op de Zwammerdamschepenwerf in Archeon geconserveerd, schoongemaakt en klaargemaakt voor deponering gereed. Nu wordt de wervingscampagne gestart voor middelen voor de tentoonstelling en deponering van de collectie in een nog te realiseren gebouw.

Duurzaamheid

Voor het materiaalgebruik en de exploitatie van het gebouw zal een regeneratieve insteek worden gekozen zodat materialen kunnen worden hergebruikt en de energiebehoefte neutraal is.

Participatie

Na de vaststelling van het Bidbook zal de wervingscampagne starten. De omgeving wordt betrokken bij het proces over het voornemen tot realisatie, de omvang en de beoogde planning.

Financiële consequenties

Voor het proces van de wervingscampagne worden in 2026 bestaande middelen uit de begroting benut (ABBA–iconen budget onder het budget Economie). De ambtelijke capaciteit wordt door de vaste medewerkers die betrokken zijn bij dit project ingezet. Hoofdzakelijk betreft het de inzet van de programmamanager gebiedsontwikkeling en medewerker Recreatie en Toerisme.

Realisatie

Na besluitvorming door het college wordt het bidbook voor akkoord voorgelegd aan de betrokken partners in de Stuurgroep 4 Partners Overleg op maandag 23 maart 2026 in het Museumpark Archeon. Met het vastgestelde bidbook start de gezamenlijke wervingscampagne voor de realisering van een onderkomen en een permanente tentoonstelling voor de Zwammerdamschepen, een Rijkscollectie van wereldformaat. Gedacht wordt aan maatschappelijk betrokken ondernemers en sponsors en aan het aanwenden van fondsen op Europees, nationaal, regionaal en lokaal schaalniveau. Hiervoor zal een Comité van Aanbeveling worden samengesteld inclusief een zoektocht naar een prominente ambassadeur.

Bijlagen:

- Deelproduct 1 – Het museale verhaal;
- Deelproduct 2 – Programma van eisen voor het gebouw;
- Deelproduct 3 – Financiële uitwerking;
- Deelproduct 4 – Governancemodellen en procesuitvoering;
- Bidbook ‘Zwammerdamschepen op het Wereldpodium’;
- Raadsinformatiebrief.